

Naputánjáró

A MOLDVAI MAGYAR OKTATÁSI PROGRAM HÍRLEVELE

5. évfolyam (9. szám) 2. szám • 2011. szeptember

„ha a búzaszem nem esik a földre és el nem hal, egyedül marad;
de ha elhal, sok termést hoz” (Jn 12, 24)

Kedves Támogatók, Keresztanyák, Keresztapák!

A fent idézett mondattal szeretném felhívni figyelmeteket arra a fontos munkára, áldozatvállalásra, amit jelenleg is végeztek. Hivatásomnál fogva elég sűrűn veszek részt keresztelőn, megható látni, ahogy a keresztszülők néha kicsit félve, esetlenül, de büszkén, boldogan tartják oda a kicsi gyermeket a keresztvíz alá.

Ti is mindannyian egy jelképes keresztvíz alá tartottátok fogadott csángó gyermekeiteket. Talán nem is tudátok mire vállalkoztok, de bízom benne, hogy örömet és büszkeséget mindenképp éreztek, mikor e nemes feladatot felvállaltátok. Még inkább bízom benne, hogy e két pozitív érzés végigkíséri keresztszülősi életeteket.

Legyetek büszkék arra, hogy közöttök van a csángó gyerekek fejlődéséhez, és örüljete az apró sikereiknek is. Sikernek számít minden újabb gyerek, minden újabb foglalkozás, tábor, találkozás. Siker és öröm a számunkra, hogy kitartó keresztszülői támogatásokkal egyre több csángó gyermek magyar oktatását tudjuk felkarolni.

A ti segítségetek elengedhetetlen a csángó gyerekek fejlődése

szempontjából, amiért őszinte köszönet jár. A támogatásokat nemcsak az anyagi felelősség és segítség miatt fontos, hanem azért, mert avval, hogy a gyermekek

tudják, hogy valaki gondol rájuk, törődik velük Magyarországról, még inkább érzik fontosságát, hogy tanuljanak.

Pár napja tettem le magyar állampolgársági eskümet, és amikor a riporter rákérdezett a csángók magyarságtudatára azt mondtam, hogy azt nevelni kell és ebben nagy felelősség hárul Magyarországra. Ti ezt a felelősséget vállaltátok, amire én személy szerint igen büszke vagyok. Jó érzés a törődés, odafigyelés, és ezt a gyerekek a keresztszülők által is érezhetik. A szeretet pedig az egyik legnagyobb csodaszer, éppúgy

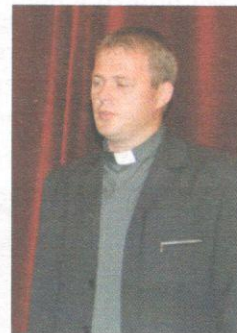
Moldvában, mint Magyarországon.

Támogatásokat példaértékű, és azt mutatja, hogy érdemes a jó és nemes célokért dolgozni, küzdeni! Kitartásokat plusz erőt ad minden tanárnak és tanítványnak egyaránt Moldvában.

Mennyi feladat vár még a gyerekekre, sok kitartás, szorgalom, célkitűzés, munka! Biztos lesznek olyanok, akik továbbtanulnak, és a felsőoktatásban kamatoztatják tehetségüket, és lesznek olyanok is, akik becsületesez munkával élnek le majd életüket. Egyik életút támogatása sem hiábavaló. Ha már csak azt értük a Ti segítségetekkel, hogy szépen megtanulnak írni, olvasni magyarul, nem éltünk hiába! Ne gondoljátok, hogy erőfeszítéseitek jutalom nélkül maradnak. A gyerekek hálás és őszinte lelkek, ha a támogatást boldogan, lelkiismeretesen végzitek, jutalmatok lesz a sok-sok mosoly, szeretet, és a tanulók fejlődése. Ennél

nagyobb ajándékot pedig ember nem is kívánhat.

A 2011-12-es tanévhez sok derűt, erőt, és a Jóisten áldását kívánom!

POGÁR RÓBERT
magyarfalusi születésű plébános,
Murakeresztúr

A 2011. április 8-10-i külsőrekecsini, pusztinai konferencia állásfoglalása

Három napon keresztül tanácskoztak Moldvában a Moldvai Csángómagyarok Szövetségének kezdeményezésére megtartott konferencián a moldvai civil szervezetek képviselői, a csángó téma szakértői,

politikusok, tanárok, újságírók, segítők.

A Külsőrekecsinben és Pusztinán tartott konferencia elsődleges célja az volt, hogy a tíz évvel ezelőtt elfogadott csángó cselekvési tervet továbbgondoljuk, újrafogalmazzuk. Kijelenthetjük, hogy a konferencia elérte célját, sikeres és tartalmas tanácskozáson vagyunk túl.

Eredményét, a „De minimis koncepcióra” keresztelt új cselekvési tervet itt olvashatják: http://www.csango.ro/uploads/pdf/Kozossegfejlesztesi_terv.pdf.

Köszönjük mindazoknak, akik

eljöttek és részt vettek a tanácskozáson, felszólaltak, véleményt mondtak!

MCSMSZ Vezetőség

Egy újabb kezdet, vagy folytatás, egy születésnap utáni másnap?

Ha kerek évszámot ünneplünk, az általában azzal jár, hogy visszatekintünk, összegzünk, következtetéseket vonunk le, megállapítjuk, hogy mi volt jó, mi az, amin változtatni kell. Nem volt ez másként akkor sem, amikor az Oktatási Program a 10 éves évfordulóját ünnepelte. Ennek jegyében telt a 2010-2011-es tanév, hogy még több moldvai gyereknek megadasson a lehetőség az elkövetkező időkben, hogy megtanulhasson írni, olvasni magyarul, hogy minél többen megismerjék, értékeljék azt a kultúrát, amit örököltek. A tanév első felében volt népdalvetélkedő, műveltségi vetélkedők, gyerek-előadások, voltak karácsonyi ünnepek, farsangolás.

A második félév a magyar nyelvi tantárgyversennyel kezdődött, ahol az oktatási programban részt vevő legügyesebb diákok mérték össze tudásukat a különböző falvakból érkező társaikkal. A két legjobb diák képviselte Bákó megyét a Marosvásárhelyen szervezett Mikes Kelemen Országos Magyar nyelv és irodalom Tantárgyversenyen, olyan gyerekekkel szálltak versenybe – és megállták helyüket – akik magyar tannyelvű iskolákban tanulnak. Hagyományosan

Frumószán volt a Versmondó verseny. Volt siker, első hely az országos „Adj király katonát” műveltségi vetélkedőn. És idén először volt Baka András Mese-mondó Találko-

zó, lehetőséget adva annak bizonyítására, hogy mekkora tehetség rejtőzik egy-egy gyerekben, és még mekkora élő, óriási értékű kincslet kell közösen megőriznünk.

A szülők kérésére tanév közben beindult egy újabb, a huszonötödik helyszínen az oktatás. A 25-ös is szép kerek szám, okot adhatna az ünneplésre. De még van közel ugyanennyi olyan település, ahol beszélnek az archaikus magyar nyelvet és nincsen lehetőségük a gyerekeknek, hogy magyarul tanuljanak.

Az újabb évforduló fele tartva elégedettek lehetnénk, hogy sikereket érnek el a gyerekeink itthon és külföldön, ezáltal egyre többen ismerik meg a csángó kultúrát. Nőtt a magyar foglalkozásokon résztvevők száma, mára már több mint kétezer kisgyerek tanulhat anyanyelvén. A 2000 is nagy, szép kerek szám, de annak tudatában, hogy Moldvában van további 7000 olyan gyerek, aki beszél, vagy érti a magyar szót, de nem tanul még magyarul, még nem ünnepelehetünk.

Ha közösen vállalunk felelősséget, nem hagyjuk magukra a moldvai magyarokat, akkor talán lesz ok az ünneplésre.

Az összefogás hatalom.

FERENCZ ÉVA
oktatási felelős, MCSMSZ

A moldvai oktatás újabb tanéve kezdődött

Magyarfalu A legkeletibb faluban, egy újabb sikertörténet eredményeként Pogar Gabriella, aki hetedikéskorban kezdett el otthon magyarul tanulni, utána Csíkszeredában érettségizett, majd a Babes-Bolyai Tudományegyetemen tanulta, hogy hogyan kell kisiskolásokat oktatni, hazatért szülőfalujába, hogy bekapcsolódjon a munkába. Gál Veronikával fogja megosztani a magyarórákat. Budó Lina továbbra is éneket és táncot fog tanítani. Közben épül a magyarfalusi Gyerekek Háza, megvan az alapozás, reméljük, mielőbb méltó helyet kap a magyar nyelv oktatása, hisz a nagyszámú gyereksereg csak nagy nehezen összeállítható órarend szerint jár az alig 10 négyzetméteres két tanterembe.

Lábnik Kicsi Eszter, aki tavaly Frumószán tanított és Juhász Péter, aki két éve Pokolpatakon kezdte döntött úgy, hogy együtt szeretnének tovább dolgozni, így Lábnikba, a Gyerekek Házába költöztek a nyáron, Eszter az iskolai órákat, Péter pedig a délutáni foglalkozásokat fogja tartani, nagy lelkesedéssel fogtak munkához.

Külsőrekecsin A legnagyobb gyereklétszámmal működő helyszínen Fekete-Kászoni Rita – aki eddig Csík faluban tanított – fogja a Kovács Melánia munkáját folytatni, Bodó Judit – aki Bogdánfalván indította el az oktatást a tavaly – a kicsiket fogja tanítani az állami iskolában. A délutáni foglalkozásokat az ugyancsak székelyföldi, új kolléganő, Antonya Tímea tartja.

Dumbravén Majzik Tamás a tavaly nyáron vállalta, hogy két hónapig eljön otthonról, Szegedről, és a nyári óvoda keretén belül foglalkozásokat tart a gyerekeknek, önkéntesen. Aztán annyira megtetszett neki a feladat, hogy miután elvégezte a főiskolát, hosszabb időre is vállalta, hogy tanít. Az eddigi helyszínhez nagyon közel sikerült új bérleményt találni, ahol lakni és tanítani is fog Tamás.

Csík falu Miután Fekete-Kászoni Rita átköltözött a közeli Külsőrekecsinbe, Tamás Tünde új kolléganővel, Gál Zsófiával fog együtt dolgozni az idejében.

Ugyancsak Csík faluban lakik Tarnai Mária Emerica nővér, aki az iskolanővérek rendjének tagja. Május óta tartózkodik Moldvában, ismerkedett az oktatási helyszínekkel, a tanárokkal, ősztől több helyszínen fog vallásos foglalkozásokat tartani.

Pokolpatak Boros Rezső Csíkszeredából költözött a faluba. A kis kétszobás bérelt házban, ahol eddig is zajlott a magyar oktatás, fog lakni és tanítani.

Somoska Az elmúlt néhány tanévhez hasonlóan Benke Paulina tartja a délutáni foglalkozásokat, ahol kötetlenebb formában tanulnak a gyerekek éneket, táncot. Az állami iskolában Istók Angéla tanít, aki három falu, Somoska, Klézse, Buda állami iskolája között ingázik, így külön mutatvány a szimultán csoportok számára az órarendet elkészítenie, mindenhová elérnie.

Klézse Lovász Piroska tanítja írni, olvasni azokat a diákokat, akiknek a szülei valamilyen okból nem vállalják, hogy kéri hivatalosan is a magyar órákat. Egy garázsban lett kialakítva az osztályterem, nem

nagy, de otthonos.

Tyúkszer Sikerült egy, az eddiginél jobb helyen lévő, és jobb házat bérelni, ahol Lovász Piroska lakik és tanít.

Buda Támogatók segítségével sikerült a Botezatu család házában kialakított osztálytermet felújítani, így most jobb körülmények között taníthatja otthon néne Viktori az egészen kicsiktől a középiskolásokig terjedő korosztályt.

Nagypatak Orbán Attila, aki az elmúlt tanévben volt itt a magyartanár, átköltözött Frumószára. Így utódja a marosvásárhelyi Botos Erzsébet, fogja tartani a heti három iskolai és a délutáni, iskolán kívüli foglalkozásokat is.

Diószén Minden a tavalyi rendben folytatódik, Szász Erzsébet és Lovász Mátyás tanítanak ebben az évben is. Mátyásnak sikerült több órát kieszközölnie az állami iskolában, így Diószénben most heti kilenc magyaróra van az állami iskolai órarendben.

Trunk Botezatu Victorita-Oana és Szócs Lajos Levente, miután a nyáron Isten színe előtt is összekötötték életüket, úgy

döntöttek, hogy hosszabb ideig is szeretnének Moldvában élni, dolgozni. Sikerült egy kicsit jobb állapotba hozni a házat, ahol tanítanak és laknak is.

Ferdinándújfalú Vigh Tarsonyi László frissen érkezett a Rosu Anna helyére, aki ezentúl szülőfalujában tanít, Pusztinán.

Bogdánfalva Miután Bodó Judit Külsőrekecsinben kezdte az új iskolai évet, két új kolléga, Niczuly Enikő és Bartal Gábor fognak Bogdánfalván

tanítani. Az itteni foglalkozásokon is folyamatosan nő a gyereklétszám. Még csak egy éve van oktatás a faluban, új helyszínnek számít, de már az állami iskolában is van heti három alkalommal órarendbe foglalt magyaróra, ezeket Enikő fogja tartani.

Bákó A város több iskolájába járó gyerek nagyon sok féle órarendjét figyelembe kell vennie, tekintettel kell lennie a különböző nyelvtudásra, így nincsen könnyű dolga Kertész Daniellának, aki idéntől felnőttoktatást is vállalt, hisz egyre többen kezdik keresni, eszmélni rá gyökereikre, szeretnének tanulni azon a nyelven, amelyiken szüleik beszéltek.

Az óvoda elindítása is folyamatban van, ez reményt ad az utánpótlásra.

Lészped

Márton Attila tanító bácsi a nyáron Lészpedhez kötötte életét, leszpedi lányt választott élete párjával. Az állami iskola igazgatója támogatja abban, hogy az eddigi munka zökkenőmentesen folytatódhasson, az 50-es években a magyar oktatásban részt vevő gyerekek szülei által épített iskolaszárnyban van a magyar szakterem, itt zajlik a mai magyar oktatás is.

Lujzikalagor Mivel a falu nagy,

óriási területen fekszik, két helyszínen is van oktatás, hogy a nagy távolság ne legyen akadálya annak, hogy eljusson bármelyik gyerek a magyar foglalkozásokra. A lenti, az MCSMSZ saját ingatlanában berendezett osztályteremben tanít a már ötödik éve Lujzikalagorban tevékenykedő Szász Csilla. A fenti, a templom közvetlen közelében bérelt házban lakik és tanít Petres László.

Gajdár Idénre megerősödött az állami iskolai oktatás, ahol Mihály Szende fog továbbra is tanítani. Sikerült az egyébként nagyon zord körülményeket egy kicsit javítani a

bérelt házban, hogy a délutáni foglalkozásokat is zavartalanul lehessen tartani és a lakhatási feltételek is jobbak legyenek. Konát Eszter is harmadik tanévét kezdte el idén ősszel a faluban.

Diószeg

Bár az állami iskolában sajnos idén sem sikerült beindítani a magyarórákat, a Magyar Háznál zajlanak a foglalkozások. Szopos Zsuzsa és Balla Lóránd nagy lel-

kesedéssel láttak neki a munkának, azt tervezik, hogy a küzdősport alapjainak oktatásával is egyre több gyereket sikerül odavonzaniuk az anyanyelvi órákra.

Szitás Az elmúlt évben Bende Editnek sikerült szilárd alapokra állítani a szitási magyar oktatást, de ő idéntől más feladatot kapott, így helyette Lázár Annamária fog tanítani.

Bahána Húsvét után, a szülők kérésére indult be az oktatás, hisz a gyerekek elkezdtek a szitási magyarórákra eljárni, de hogy ne kelljen ezért a szomszéd faluba átgyalogolniuk, egy ideig a szitási tanító járt át. Idéntől Vass Szende fog a legújabb

helyszínen foglalkozni a gyerekekkel.

Pusztina Bilibók Jenő miután ismét hazatért szülőfalujába, már második éve tanít az állami iskolában és iskolán kívül is, közösen Rosu Annával, aki Ferdinándújfaluból jött át. A kettőjük munkáját Nyisztor Ilona egészíti ki helyi hagyományok átadásával a fiatalabb generációknak.

Frumósza Neagu Adrian iskolán kívüli foglalkozásokat tart. Az eddig Nagypatakon tanító Orbán Attila fogja az állami iskolai magyarórákat megtartani.

Kostelek Imre Éva és Ferencz András tanítanak, nevelnek, dolgoznak a faluban immár hat éve.

Csíkszereda, továbbtanulók Az idei tanévet a különböző csíkszeredai magyartannyelvű középiskolákban elkezdő 61 diák nevelését, korrepetálását, tehát nem kis felelősséget

vállaló pedagóguscsoport irányítását, a csángó kollégium vezetését Ferencz Gabriella vállalta. Bende Edit, Imre

Hajnal, Farkas Endre, Krabót Emőke és Péter Endre a nevelést, a felzárkóztatást, az odafigyelést fogja végezni.

FERENCZ ÉVA
oktatási felelős, MCSMSZ

A keresztszülők klubdelutánjairól és a „Naputánjáró”-társasjátékról

A moldvai magyarok vallási és kulturális életében történő eseményeket igyekezett a KEMCSE vallási és hagyományőrzési csoportja figyelemmel kísérni, a maga eszközeivel segíteni is, és a klubdelutánokra is meghívni jelentős személyiségeket.

Hagyományainkhoz híven idén is neves tudósokat, művészeket, jeles személyiségeket fogadhattunk, akik ezúttal is, mint mindig, ingyen vállalták a fellépéseket, ezzel is segítve közös ügyünket:

Nagy öröm volt minden előadónk látogatása, különösen **Dr. Wetzel Tasmás** PhD. miniszteri biztos úré, aki januárban a csángók számára egyszerűsített honosítási kérelmek lehetőségeiről beszélt, de a többi előadó mellett jelentős volt **Felix Mariut atya** és **Varga András atya** májusi látogatása is a klubdelutánunkon, akik 2008-ban három évre magyarországi továbbképzésre érkeztek: felkészülni a moldvai magyar nyelvű szentmisékre a Román-Magyar Püspöki Kar döntése alapján, Petru Gherghel püspök atya megbízásával.

Megtisztelő volt, hogy a júniusi hazautazásuk előtt elmondták nekünk is az itteni élményeiket. **Kiemelték a tanulás és a hagyományőrzés**

szükségességét. Nekünk is azonosak a céljaink: szeretnénk, ha a jelképes keresztyegekünk minél nagyobb számban élneek a továbbtanulás lehetőségeivel, és megtanulnák, megőriznék őseik kincseit. **Közös Keresztutat** is jártunk moldvai csángómagyarokkal együtt idén is a Rákosligeti templomban. Megismerhettük Tarnai Mária **Emerica iskolanővért** is az áprilisi klubdelutánunkon, aki májusban megérkezett Csíkfaluba az MCSMSZ felkérésére és a rendje megbízásából, Petru Gherghel püspök atya jóváhagyásával. Iskolán kívüli foglalkozásként (megegyezés szerint egy-egy magyar óra helyett foglalkozna majd a gyerekekkel a falvakban) a magyar nyelvű liturgiát

Időpont	Klubdelután vendége(i)	Témakör	Egyéb program
2011. január	Dr. Wetzel Tamás PhD miniszteri biztos úr, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium munkatársa	A csángók egyszerűsített, kedvezményezett honosítási kérelmének lehetőségei	VII. Szeret menti Népdalvetélkedő videófilmes beszámoló
2011. február	Dr. Heltai János Imre nyelvész-tanár	A moldvai magyar nyelvi tervezés legimitásának kérdései	beszámoló: tanár/keresztszülő találkozóról + Szentendrei Jótékonyági Koncert
2011. március	Szász Erzsébet és Lovász Mátyás diószéni tanárok	Beszámoltak a tanári munkájukról + a diószéni gyerekek énekeltek nekünk	“Gyöngyökkel gyökereztél” c. film megtekintése
2011. április	Tampu Sztelian a Lakatos Demeter Egyesület titkára és Iancu Laura költő és néprajzos	Lakatos Demeter születésének 100. évfordulójáról + Hósvét Moldvában	Tárnai Mária Emerica iskolanővér bemutatkozása
2011. május	KÖZGYŰLÉS vendégekkel: Félix + András atya	Elnökség beszámolója, szavazás	Csángó társasjáték bemutatása
2011. június	Pilisszentlászlóra zárandokolva egy kihelyezett klubdelután keretében lélekben csatlakoztunk a csíksomlyóiakhoz		utána játék a Csángó társasjátékkal
július-augusztus		SZÜNET	

tanítaná, gyakorolná a gyerekekkel, hogy ha majd oda kerül a sor, akkor tudják.

A frumószei születésű **Mihoc Valerian** meghívott bennünket júniusban a diakónus-szentelésére. (Ő a közbenjárásunkkal, Gyöngyössy Lajosnak köszönhetően végezheti papi tanulmányait a Váci Egyházmegyében.)

A Lakatos Demeter Egyesülettel igyekszünk még szorosabbra vonni kapcsolatainkat **Szamos Elemér** közvetítésével. Részt veszünk a rendezvényeiken, és lehetőség van arra is, hogy a moldvai útjaikhoz is kapcsolódhassunk. Bemutathattuk nagy sikerrel náluk is júniusban a világ első csángó társasjátékát, amely egyesületünk keretein belül született.

„Naputánjáró”-társasjáték

Több hónapos munkával elkészült májusra **Iancu Laura** költő és néprajzkutató tudományos közreműködésével, **Albert Zoltán Máté** ötletére és megalkotásával a **VILÁG ELSŐ CSÁNGÓ TÁRSASJÁTÉKA**, amely reményeink szerint játékos formában alkalmas lesz arra, hogy széles körben szolgálja a tanulás és az ismeretterjesztés ügyét a csángó értékekről Moldvában és másutt is, valamint segíti majd a csángó szavak és kifejezések beépülését is a magyar

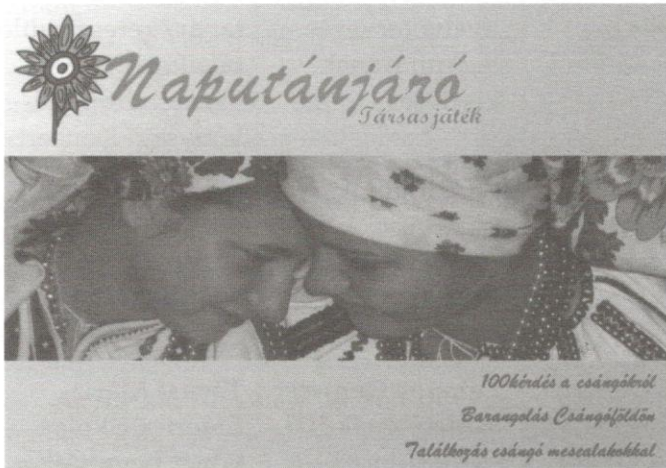
köztudatba. Célja, hogy a moldvai csángómagyar gyerekek, felnőttek és az őket szerető keresztszülők és érdeklődők minél jobban megismerhessék Csángóföldet. A 2000 óta működő moldvai magyar oktatási helyszínek településein kívül, a csángók számára fontos további települések megismerésére is irányul a játék. Iskolai oktatás keretében tanári segédeszközként is használható.

A játék egy csángó mesével kezdődik: „Vót eccer, hól nem vót, valami magas hegyek között, vót egy nagy-nagy hely, mit úgy híttak, hogy Csángóföd, s vót ott egy király s egy királyné, s vót nekik egy országik mit úgy híttak: Naputánjáró. Azét hítták Naputánjárónak azt az országot, met erőst sok napraforgó – vagy

ahogy errefelé még híják: szorika1 – nőtt ott. Az emberek békességbe vótak egyik a másikkal, szerették egyik a másikat, még az idegeneket es befogadtak maguk közé, olyan jó emberek vótak...”

Bebarangoljuk Csángóföld központi részét egy stilizált moldvai térképen, útközben pedig ismereteket szerzünk a moldvai csángómagyar szavakról és kifejezésekről, valamint különböző témakörökből (történelem, földrajz, néprajz, hagyományok, gasztronómia, művészetek, stb.) A játékot izgalmasabbá teszi két negatív és egy pozitív szereplő a csángó hiedelemvilágból. 100 könnyű és 100 nehezebb kérdés, 100 település, jó szórakozás! A játékot 3-6 fő játszhatja. Az önálló részvétel 12 éves kortól ajánlott, de segítséggel kisebbek is játszhatják.

A világ első csángó társasjátéka megvalósításra vár!

„Legyen ez a játék az első lépés és lépéssünk olyan közel egymáshoz, hogy soka többet ne szakadjunk el”.

A Startlap pályázatán sajnos nem mi nyertünk. Reményeink szerint hamarosan megvalósulhat mégis a játék. Szeretnénk, ha minél előbb Moldvába és a keresztszülökhöz kerülhetne, egy kis játékos tudásgyarapításra és közösségalkotásra. Sikeredt egy gödöllői nyomdát találnunk, amelyik viszonylag olcsón tudná előállítani. Minél többet rendelünk, annál olcsóbban. (Legalább 300 előfizetőre lenne szükség, vagy egy szponzorra, aki megelőlegezné az előállítási költséget, ami 1 millió forint lenne.)

A TERVEZETT ÁR: 3.800 – 5.000.- Ft között

A társasjáték alkotói és segítői lemondtak a honoráriumról. A tudásgyarapítás mellett a csángó

gyerekek továbbtanulását szeretnék elősegíteni a játékkal.

Megrendelésükkel ezt a célt támogathatják. (Rendelni lehet a csoportunknál: KEMCSE VHM: 06/20-98-99-880)

A megrendeléseket előre is köszönjük a csángó gyerekek nevében is!

ALBERTNÉ RÉVAI RITA
vallási és hagyományörzési felelős,
KEMCSE

Csorda Kármén

Csörökkeé gondolhadom, hogy milyen jó volt amikor kisebbek voltunk, olyan könnyű volt minden, csak játszottunk... hát játszodjatok ti is!

Simon Anikó

Indul a Mentor Program a Moldvai Csángómagyar Oktatásért

Nagyszabású jótékonyági rendezvény 2011. október 4-én Székesfehérváron

Oktober 4-én régóta dédelgetett tervünk válik valósággá: útjára indul a *Mentor Program a Moldvai Csángómagyar Oktatásért* elnevezésű kezdeményezésünk. Anélkül, hogy a székesfehérvári nyitórendezvények előtt lelőnénk a poént, és kifecsegnénk a részleteket, annyit azért elárulunk, hogy új programunkkal két legyet szeretnénk ütni egy csapásra. Egyrészt célunk továbbra a moldvai csángóság helyzetének megismeretése a széles közvéleménnyel annak érdekében, hogy megpróbáljuk felszámolni azt a néha sokkoló ismerethiányt, amely a csángó ügyet övezi Magyarországon. Másrészt örökös forráshiányunkra jelentene megoldást, ha a meglévő önkormányzati, vállalati partnereink, mecénásaink

mellé újabbakat tudnánk megnyerni és ügyünk mellé állítani. Persze megfelelő marketing és kommunikációs ellenszolgáltatásokat, lehetőségeket is nyújtva, településeknek az élő kapcsolatfelvétel lehetőségét is biztosítva a támogatott gyermekek közösségével, illetve a moldvai oktatási helyszínekkel.

Oktober 4-én a Mentor Program indulásának apropóján rögtön két rendezvényt is szervezünk Székesfehérváron, a város önkormányzatának támogatásával. A kora délutáni esemény meghívásos, sajtónyilvános lesz, amelyre vállalatok, cégek vezetőit, képviselőit és a Fejér megyei települések előljáróit, illetékes munkatársait várjuk. Este közönségrendezvény lesz, nem

akármilyen felhozattal: ez alkalomból először lép közösen színpadra két, egyébként komasági viszonyban lévő csodálatos művész, mindketten mesterségük legnagyobb, legnépszerűbb, legelismertebb alakjai: Berecz András Magyar Örökség Díjas mesemondó és Sebestyén Márta, a minden létező díjjal kitüntetett népdalénekes, a Magyar Kultúra Követe. Mellettük várhatóan egy nem kevésbé nagy művész, a legismertebb csángó énekes, a pusztinai dalos pacstírták nevelője, a szintén Magyar Örökség Díjas Nyisztor Ilona is színpadra lép. A szervezők további meglepetéseket is tartogatnak – érdemes a rendezvény ügyében is figyelemmel kísérni honlapunkat, ahol természetesen idejében hírt adunk majd minden fontos fejleményről.

POSCH DÁNIEL
az MCSMSZ magyarországi
kommunikációs segítője

Ha a globalizált világ az idegeid borzolja, ha egy „BULItól” már többet vársz, ha unod a személytelen túristáskodást, és ha szívesen töltödsz aktívan... akkor az Önkénteskedés a Te lehetőséged.

Ha a Nemzeti Öntudatod inkább adakozással fejeznéd ki (nem pedig a Deák téren), és persze nem utolsó sorban ha szereted a gyerekeket akkor szeretném felkelteni az érdeklődésed rövid beszámolóinkkal a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége Lábnyiki Gyerekek Házában végzett Önkéntes „Bulinkról”.

Önkénteskedtünk Lábnyikban

Szucsávaiaiak Lábnyikban

Mi a manó, Szucsavában is élnek Magyarok? A helyes válasz igen. No, nem vagyunk éppen lokálpatrióták, de St. Kristof (az úton levők és így az útépítők vedőszentje) 2010-2011 táján Szucsavában jelölte ki nekünk a következő feladatot. Lelkes kis állandó csapatunk francia-magyar koprodukció 3 főből áll, és a nyáron meg-megduzzadt számú látogató barátokból tevődött össze.

Lábnyiki első megérkezésünk kissé nehézségek tarkították már ami a hely megtalálását illeti, annak ellenére hogy Hegyeli Attila jó házigazda módjára egy péntek este már elvezetett a tett helyszínre valamint, hogy útépítőként tapasztalt úttalan újárók vagyunk. Persze a helyiek a segítségünkre siettek, amikor az autóból kihajolva egy gyerek hadat kérdeztünk: „Beszéltek Magyarul?” És leghátulról a legkisebb már szaladt is „Kend Magyar?”, innen már egyenes volt a girbe görbe utca a piros hídon át a „magazin mixt”-el (vegyes bolt) szemben aminek a túloldalán Alex (aki valamiért nekem mindig Árpai marad) már integetett is a bicikliről: „Hová mentek arra föl?” (Kérem tessék figyelni itt

magázódnak ám...) Rita is megjegyezte: „Felfogtad, hogy most mennyire keleten vagyunk! Hihetetlen, hogy itt az emberek beszélnek magyarul!”

Régóta érlelődött már bennem a gondolat hogy szeretnék valamit civilkedni és Szucsavában is hiába vártam hogy majd egyszer szembejönnek azok a híres csángók, így a nyár elején felkerestem a Moldvai Csángómagyarok Szövetségét, hogy szabadidőmben szívesen segítenék nekik. Megállapodtunk, hogy a szabad hétvégeimen Lábnyikban segíthetek abban ami éppen adódik.

Az első hétvége és a további 3 hétvége legnagyobb kihívása egy könyvhagy „adomány” rendezése és válogatása volt. Véleményt inkább nem nyilvánítok azokról a kultúrlényekről akik könyveket képesek voltak így beömlésztetni egy tanterembe, nagy terhet róva ezzel a Szövetségre. Nekünk adatott meg a lehetőség, hogy belevágjunk a hegy átválogatásába, amiben Rita akkora örömet lelte, hogy azóta könyvtáros állás után kutat.

Ezen hétvége legviccesebb eseménye számomra az volt, amikor francia nemzetiségű Eric magyarul szót értett kaszálás témában egy helyi emberrel. Akkor még nem is sejtettem mennyi meglepő és mulatságos találkozás vár rám itt ezen a nyáron.

A második hétvégétől magyarországi földim Soma csatlakozott a munkámhoz. Ő informatikus lévén az iskolai számítógép és a falusi számítógépek rendbetételében látta meg saját küldetését, amiért a helyiek hálájuk kifejezéséül kaláccsal jutalmazták. Barátom a könyvpakolástól sem riadt vissza, a képen épp a hasztalan könyvek rendezgetésén fáradozik a gangon.

Sok érdekes és értékes emberrel sikerült megismerkednem a Gyerekek Házában, akik mindannyian önként és persze saját költségen azért érkeztek Lábnyikba, mert érdekli őket a csángók sorsa. Késő éjszakába nyúló beszélgetéseink mind inkább megerősítették bennem a gondolatot, hogy igen ez az a hely amit eddig kerestem, jó hogy itt lehetek veletek.

Adományozás kontra Önkéntes munka

Most tegyük félre egy kicsit a tréfát. „Ajándék lónak ne nézd a fogát!” tartja a közmondás ami úgy tűnik az adományokra is igaz. Rövid karrierem során arra a megállapításra jutottam, hogy sokszor hatalmas erőfeszítés és anyagi ráfordítás árán juttatnak/unk el olyan adományokat a Szövetségnek (és gondolom ez más szervezet esetében is igaz), melynek jelentős része számukra hasztalan nyűg. Ők pedig további jelentős

munka és anyagi ráfordítással tudnak csak megszabadulni a feleslegtől. Kérem szépen nem felesleges körök ezek? Az Önkéntesek ezzel szemben egyeztetett módon olyan értéket teremtenek amire éppen ott és akkor szükség van. A hasznosság a kulcsszó.

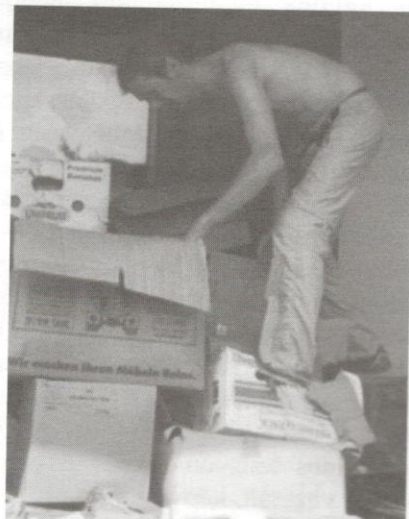
Ami még nekem nagyon tetszett, hogy a Szövetség ugyan megadta a feladat fő irányát, de ezen kívül szabad kezet kaptam, bármin javíthattam. *Milyen is egy Magyar iskola?* tettem fel a kérdést. Azt hiszem azt szerettem volna, ha olyan lenne: *ami előtt az emberek ha elhaladnak lássák be, hogy igen kérem ezt a Magyarok tartják fenn, szép, tiszta, rendezett! Ide szívesen íratjuk be a gyermekeinket...*

Az Önkéntes tehát odamegy a saját kultúrájával/értékrendjével és a szerint cselekszik amit otthonról hozott. Azon javít amit javítandónak érez! Vegyünk csak egy példát. Vízépítő- és Környezetmérnökként engem legfőképpen az utcán húzódó vízvezeték csatorna állapota és a szerves hulladék kezelés aggasztott. Az előbbit csak a takarítás szintjéig, az utóbbit egy kerti komposztáló beüzemeléséig sikerült abszolválni. (Engem ez tett boldoggá!) Lehetne még biciklitárolót, játszóteret, tűzrakóhelyet...

Megérte-e?

Szeretném ezúton is megköszönni a Molvai Csángómagyarok Szövetségének a lehetőséget és remélem a folytatásra is találunk módot.

RÁ VAI ÁGNES
önkéntes, Lábnyik

Elérhetőségeink

Szervezet	Terület	Telefon	E-mail	Honlap	Bankszámlaszám
Moldvai Csángómagyarok Szövetsége (MCSMSZ)	A Kárpátok keleti oldalán élő magyarok érdekképviseleti szervezete	+40/234/543-886	kontakt@csango.ro	www.csango.ro	Romániában: RO520TPV290000416906RO01 (RON) RO090TPV290000416906EU01 (EUR) RO660TPV290000416906US01 (USD) RO930TPV290000416906CH01 (CHF) RO560TPV290000416906HU01 (HUF)
	Keresztszülő program	+40/727/341-737	keresztapa@csango.ro		
A Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány (AMMOA)	A Csángó Oktatási Program támogatója	+36/20/5647055	ammoa@csango.ro	www.csango.eu	Magyarországon: 11742173-20154778-00000000 (HUF)
	AZ AMMOA közhasznú alapítvány, így jogosult adókedvezmény igénybevételére szolgáló adóigazolást kiállítani, valamint az SZJA-ból a civil szervezetek részére felajánlható 1% fogadására. Az alapítvány adószáma: 18710209-1-13				
Csángóföldi Gyermek Magyar Oktatásért Alapítvány (CSOMA)	A Csángó Oktatási Program támogatója		info@csango.ro	www.csango.ro	Magyarországon: 10300002-10516829-49020016 (HUF)
Keresztszülők a Moldvai Csángómagyarokért Egyesület (KEMCSE)	A keresztszülők közössége		info@keresztszulok.hu	www.keresztszulok.hu	Magyarországon: 12011265-00160103-00100008 (HUF)
	Keresztszülő program	+36/20/5647055	kemcse@csango.ro		
Faluturizmus	Bákói irodánkban Tour-inform Iroda működik, forduljanak hozzánk bizalommal moldvai látogatásukkal kapcsolatos kérdéseikkel!				
	Klézse	+40/731/306-075	info@csango.ro	www.csango.ro	
	Kostealek	+40/720/410-618	kostealek@csango.ro		
	Lészped	+40/740/016-123	leszped@csango.ro		
	Magyarfalu	+40/723/609-602	polgarlaci@yahoo.com		
Pusztina	+40/722/447-351	info@pusztina.ro	www.pusztina.ro		

Csángó Vakáció

Egy (itt) megmagyarázhatatlan indíttatástól vezérelve sokat próbált társaságunkkal Lábnikot (Vladnic) vettük célba hétvégénk erejéig. Utunk során nem várt nehézségekkel szembesültünk, de mi mindegyikre már jó előre készültünk, hiszen tudtuk, mindez nem csak wellness-túrának, hanem velőtrázó szocio-trippnek tekinthető.

Az ember Magyarországról egy földrajz atlaszt szemlélve elsősorban el sem tudja képzelni, mennyire keleten van a fent megnevezett falu. A megtett kilométerekkel együtt a kátyúk száma exponenciálisan nőtt, időérzékünk pedig a menetiránnyal ellentétesen járt. Az éj leple alatt megérkezve körülbelül egy tucat pedagógus fogadott minket.

Többségük munkára való felkészülés céljából keveredett ide a kisebbség gondos szárnyai alatt. A mi feladatunk az ő segítségük, valamint a helyi környezetben való elmerülés volt.

Másnap reggel engem az iskola alkalmi gondnoka, Alexander fogadott, ami lássuk be nem kis karrier lehet az itteni viszonyok között, tekintve alig 14 éves életkorát. Persze ezt a kis, barkácsolt BMX-es, magyarul valamint románul folyékonyan felelő tökmagot szemlélve az ember először nevetni, másodsorban kételkedni kezd. De kis barátunkat egy percig se becsüljük alá, hiszen helyismerete, talpraesettsége és bendegúzi attitűdje jó szolgálatot tesz, például ha szót kell értenünk a helyi közösség „ősmagyart” és román keverten beszélő tagjaival, esetleg lovagolni szeretnénk vagy ne adj’ Isten szükségünk támad egy lapátra. Ez utóbbinak azért éreztem hiányát, mivel első napi harci feladatunk az iskola előtti árok „feltárása” volt. Nos jelentem, a célt elértem, még hozzá lehengerlő sikerrel, ugyanis a poros úton mellettem elhaladó helybeliek megrökönyödött ámulattal nézték ahogy egy eddig még soha nem látott idegen, viccből viselt láthatósági mellényben iszapot lapátol a csapadékvíz-elvezető közmű aljáról.

A helyi éráról elsőként levont behatóbb tapasztalatom a helyiek kíváncsi és közvetlen jelleme volt. Mindenki köszönt nekem és nagyjából minden második személy beszélgetésbe is keveredett. Valljuk be őszintén, például Pesten járva aligha kezdünk őszinte beszélgetésbe út széli csatornamunkásokkal. Érdeklődésük tárgya persze mi más is lehetett volna ezeknek a Pestet, netalántán idegen közművest aligha látott embereknek, mint tevékenységem célja, valamint indíttatása. Mindnyájan meglepődve hallották az önkéntes szót, amitől immár nem csak földmunkásnak, hanem alkalmi nyelvújítónak is tűnhettem szemükben.

Tudni illik ugyanis, hogy az itt élő közösségek egykori alapítói jóval Kazinczy kora előtt költöztek kontinensünknek erre a mai Moldáviával és Ukrajnával határos pontjára. Szókincsük, egyedileg továbbfejlődött kifejezéseik, életmódjuk egy régi kor élő fossziliái. Persze komoly nyomot hagyott kultúrájukon a keleti lét, nyelvük

vegyül a románnal és azzal organikus elegyet alkot. Persze így is elég könnyen szót érthetünk velük, de mindez komikus is lehet. Történt ugyanis, hogy az egyik helyi lakos (nevét nem említeném, nevezzük inkább Krisztiánnak) kérésre a kezemen szaporodó vízhólyagok tüneti kezelése céljából kért kesztyű helyett kisvártatva egy élezett kaszával lepette meg.

Mire végeztem az árokásással, társaim tartalmas ebédet készítettek. Ezt az éppen szünetet tartó tanárokkal elköltve, figyeltük az iskolaudvarra be-be néző, a kapu előtt nyüzsgő gyerekeket. Gyorsan terjedt a hír faluhelyen, hogy városiak érkeztek, s úgy tűnt, itt már egy egyszerű kétbalkezes produkcióval is sztárrá válhat egy idegen. Barátaimmal elhatároztuk, hogy laza séta képen megnézzük a falut határoló egyik domb tetejéről a környéket. Amikor kiléptünk a kapun a gyerekek egy része követni kezdett minket. Miközben kifelé haladtunk a településről rengeteg házat tudtunk szemügyre venni. Mindegyikhez tartozott istálló vagy karám, itt az állat része a háztájnak. A kavicsos úton felfelé haladva két szekér is elhajtott

mellettünk, de ezeket nem löörö hajtotta, hanem egy vagy két ökör. Hihetetlen volt mindezt látni a harmadik évezred derekán az Európai Unió legkeletibb sarkán. Közben bevártuk a gyerekeket és próbáltunk velük szóba elegyedni. Meglepődve tapasztaltuk, hogy bár értik a magyar szót, de beszélni nehezen tudnak nyelvünkön. Ekkor értettük meg, milyen fontos az itteni magyar anyanyelvű tanárok munkája. Ők segítik ezt a

kis diaszpórát, hogy kultúrájukat tovább adhassák az utódaiknak. Le a kalappal előttük, hiszen mindezt nem pénzért csinálják és elismerést sem nagyon kapnak, hiszen tevékenységük még ma is csak megtűrt ebben az országban. Ehhez mindez talán kevés is lenne, ide elhivatottság kell. Felérve a dombtetőre kicsit átszellemültünk. Talán a nap, a csintalan gyerekek, vagy a táj szépsége tette ránk ezt a hatást, esetleg ezek egyszerre, de tény, hogy virágokat kezdtünk szedni. Mindezt kicsit félve vallom be, mert nehezen hihető egy ilyen kétféle, igazán csak a kemény zenéket kedvelő 25 éves melák állatról, mint én, hogy pillangókat kerget és kacagva szökdécsel kisiskolásokkal a szántás mellett egy marék virággal a kezében. A lányok koszorút fontak, mi srácok meg gyűjtöttük az alapanyagot mindehhez. Talán Woodstockban sem leltek akkora békét a hippik, mint mi itt a mezőszélen. Visszafelé menet egy patakon kellett átkelnünk, ami egy felnőtt lépésnek keskeny de egy gyereklábnak már túl széles volt. Egy hirtelen jött ötlettől vezérelve a nyakunkba kaptuk őket, és így baktattunk tovább.

E helyen életemben először ráéreztem, miért is akarhat valaki gyereket és nagyon sok egyebet tanultam aznap az életről!

Köszönöm nektek lábniki emberek!
Ha életem filmje egyszer leperreg,
Legalább egy kocka lesz benne veletek!
Respekt! „L. D.”

Szociális tevékenységeink

Mindenek előtt köszönettel tartozom támogatóinknak, nélkülük nem tudtam volna programokat szervezni, nem tudtam volna olyan gyerekeknek, felnőtteknek segíteni akiket itt Bákóba nem tudtak kezelni. Az egyik legnagyobb támogatónk a Zürichi Magyar Társaság, köszönjük Guha Péternek a sok munkáját és hogy mindig mellettünk volt és van. Ők azok, akiknek köszönhetjük, hogy több gyermek, felnőtt szemüveget kapott, hogy megtudták venni az életmentő gyógyszert, hogy meg tudtuk mérni a vérnyomását, vércukrát, hogy el tudott jutni Marosvásárhelyre, Csíkszeredába, Magyarországra, stb. szakorvoshoz és sok más fontos dolgot, amit hosszú volna felsorolni. Köszönjük Dr. Csedő Csabának a sok információt, ötletet,

hozzá fordulok mindig, amikor itt Bákóba az orvosok elakadnak és tovább küldik a pácienszt egy felszereltebb kórházba, ő mindig tudja kihez, hová kell fordulni.

Köszönjük szépen a holland Oost Europa Hulp Lichtenvoorde szervezetnek, Lambert Kuenennek, Balla

Kingának a segédeszközöket. Sikerült egy régi álmot is megvalósítani, elsősegély-dobozokat kaptunk Willemse Jolanda szervezésében minden oktatási helyszínre, köszönet érte azoknak, akik támogatták célunk megvalósulását:

• **Hollandia:** Henk Jongstra, Freek Jongstra, Hennie Jongstra, Trijntje Jansen, Berthus

• **Magyarország:** Juvenalis Egyesület - Veres Juca, Nagy Bandor

Nagyon örvendünk, hogy sok orvos, egészségügyi dolgozó, eljön hozzánk, a falvainkba szűrést végeznek, tanácsokkal látják el a pácienseket, gyógyszert hoznak, stb. Itt megemlíteném a Dr. Szilágyi Andrea, Széplaki Edina, Dr. Major Tamás és Dr. Csók László orvoscsoportot, (akik újra jönnek Gajdárba és most nem csak ők négyen), a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálatot, akik kétszer évente fogadnak és megvizsgálják a gyermekeinket.

És nem utolsó sorban azoknak akiket nem soroltam fel, mert sokan vannak, Isten fizesse meg nekik!

Befejezésként néhány sort **Dr. Major Tamás** írásából:

„Régi álmom volt, hogy egyszer - ha csak pár napig is - olyan embereket gyógyíthassak, akiknek igazán szükségük van rá. Ezt a gyógyító munkát ne befolyásolja a német pont, a homogén betegcsoport, a teljesítmény-volumenkorlát, stb., ez a pár nap egyszerűen és sallang-mentesen a beteg ember

testének és lelkének ápolásáról szóljon. Elég volt egyszer megpedzeni az álmot Szilágyi Andrea gyermekgyógyász kolléganőmnek, a szatmári Korall Klinika orvosigazgatójának, aki három napon belül rátalált Solomon Máriára, a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége (MCSMSZ) szociális felelősére.

Marika egy Gajdár nevű falucskát jelölt ki számunkra. Az első hívó szóra csatlakozott hozzánk Csók László mezőberényi családorvos barátom (ő a barangolós CsLacc) és Széplaki Edina vegyész Szatmárnémetiből. Célunk a lakosság gyermekgyógyászati, családorvosi és fül-orr-gégészeti szűrővizsgálata, az egészségi állapot felmérése és a kiszűrt betegek névsorának továbbítása a MCSMSZ felé...

Közös egészségügyi stratégiát próbáltunk felállítani, melyhez rengeteg önkéntes orvosra és asszisztensre lesz szükség. Falvanként állandó, visszatérő orvoscsapatot szeretnénk létrehozni. Meg kell oldjuk a kiszűrt betegek további szakorvosi, kórházi ellátását. Ez nem is olyan könnyű annak ismeretében, hogy rengeteg beteg nem rendelkezik érvényes egészségbiztosítással. Romániában nem annyira szoros a szociális háló, mint nálunk..”

SOLOMON MÁRIA
szociális felelős, MCSMSZ

keresztstülő (628 fő), de céljainkat jónak, támogatandónak találták cégek, jogi személyek. Ugyanakkor közel 10 millió Ft bevétel származott a Magyarországon felajánlott 1%-okból, illetve a romániai magyarok által Romániában felajánlott 2%-ból.

Mindezt nagyon szépen köszönjük tanítványaink, tanárkollégáink nevében is!

A most lezárult tanév költségvetése hasonló volt az előző tanévéhez.

Elszámolunk

**Tisztelt Támogatóink,
Kedves Keresztstülők!**

2011. augusztus 31-én újabb tanévet (a tizenegyediket) zárta a Moldvai Csángó Oktatási Program. Ahogyan Önök ezt megszokhatták, minden tanév végén elküldjük Önök

számára beszámolókat arról, hogy miként hasznosult az a támogatás, amit a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége a világ minden tájáról kapott. Támogatandónak találta a munkánkat Magyarország mindenkori kormánya, támogatta az oktatást nagyon sok kisnyugdíjas, sok

Bár sikerült bővíteni az oktatási programot, a kiadások nem tudtak növekedni - sajnos az anyagiak szemszögéből nézve egy nagyon nehéz év áll mögöttünk. Úgy Magyarországon, mint Romániában nehéz helyzetben van a gazdaság, ennek hatásait a civil szféra, így a csángó oktatás is érezte. Volt időszak, amikor késett a tanárok béreinek kifizetése, a tanévet pedig adósságokkal zártuk. Úgy érezzük, hogy a nehézségek ellenére is - hála azoknak, akik támogattak és hála azoknak a tanároknak, nevelőknek, kollégáknak, akik mindezek ellenére kitartottak - egy jó tanévet zártunk: az oktatási program számban és minőségben egyaránt gyarapodott.

Több gyereket tanítottunk (összesen közel 2.200-at) és több csángó faluban voltunk jelen állandó jelleggel (összesen 25 helyszín és Csíkszeredában a kollégiumunk). A most megkezdett tanév tekintetében úgy tűnik,

hogy a magántámogatók, a keresztszülők az eddiginél is fontosabb szerepet kapnak a program finanszírozása tekintetében: a pályázati úton erre a célra megszerezhető támogatások, ha növekednek is, nem olyan mértékben, ahogyan az elmúlt években növekedett az elvégzendő feladat Moldvában. Számítunk a támogatók belátására: az MCSMSZ és az oktatási program a keresztszülők, a kis támogatók nélkül nem működhetne.

Önök nélkül az elmúlt tanévben magyarórákra járó 2.200 gyerek se tanulhatna magyarul! Köszönjük, hogy ezt a közös felelősséget Önök is viselik. Gondoskodásukat, szeretetüket érezzük! Szeretettel hívva minden kedves támogatónkat Moldvába, maradunk tisztelettel,

MCSMSZ vezetőség

Moldvai Csángó Oktatási Program költségei a 2010-2011-es tanévben

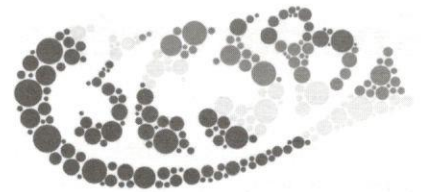
	Kiadás 2011 RON	Kiadás 2011 HUF
Béreköltségek		
Alkalmazottak bére + béreinek járuléka, tanári ösztöndíjak (60 alkalmazott vagy ösztöndíjas)	1 097 134,92	71 708 164,71
Munkaügyi költségek (Román Munkaügyi Hivatal)	3 217,00	210 261,44
Egyéb bérjellegű kiadások	1 138,75	74 428,10
Iroda - Bákó		
Közüzemi díjak	12 824,86	838 226,14
Irodai eszközök, szerek, és ezek javítása	15 817,92	1 033 850,98
Telefon, fax, internet költség	32 656,98	2 134 443,14
Postaköltség	9 233,00	603 459,05
Higiénias és munkavédelmi eszközök, karbantartás	6 198,99	405 162,75
Ingatlanadó	728,00	47 581,70
Egyéb költségek	9 815,22	641 517,65
Könyvelési díjak	15 366,00	1 004 313,73
Banki költségek	4 485,39	293 162,75
Oktatási helyszínek - 25 oktatási helyszín Bákó megyében		
Bérleti díj	66 276,70	4 331 810,46
Rezsiköltségek	46 047,98	3 009 671,90
Karbantartás, felújítás	31 508,67	2 059 390,20
Vétel, építés, terv, engedély (Magyarfalusi Gyerekek Háza, Lábnyik Táborközpont, Lujzikalagori Gyerekek Háza)	189 215,90	12 367 052,29
Tanszerek, fogyóanyagok	6 984,45	456 500,00
Tanári oktatási eszközök	8 595,26	561 781,70
Internet, telefon költség	23 226,91	1 518 098,69
Ingatlanadó	4 861,00	317 712,42
Tisztítószer, higiénias eszközök	1 501,52	98 138,56
Gépjárművek - két Dacia, egy 9 személyes kisbusz, egy kis Matiz és más - elsősorban tanári - autók költsége szolgálati út teljesítése esetén		
Üzemanyag	105 323,77	6 883 906,54
Javítás	28 551,28	1 866 096,73
Biztosítás, adó	3 034,90	198 359,48
Egyéb fenntartási költség	4 684,92	306 203,95
Továbbtanuló diákok		
Csíkszereda (étkezés és kollégiumi költségek)	169 869,25	11 102 565,36
Egyetemi hallgatók költségei - Székelyudvarhely (étkezés, kollégiumi költségek)	32 949,32	2 153 550,33
Egyéb továbbtanulókkal kapcsolatos költség (higiénia szerek, egyéb étkeztetés, gyógytorna, zene-, fafaragás-, tánc- képzés)	49 628,40	3 243 686,27
Egyéb költségek (versenyek, kiadványok, gyermektáborok, tanári képzések)	108 171,73	7 070 047,71
Összesen:	2 089 048,99	136 539 149,67

Átlagos valautaváltási kulcs (RON/HUF): 0,0153

Falugazdák, oktatási helyszínek elérhetőségei

Település	Kapcsolattartó keresztszülő	E-mail	Telefon	Tanár neve	Tanár e-mail címe
Bákó				Gradinaru (Kertész) Daniela	bako@csango.ro
Bogdánfalva				Bartal Gábor, Niczuly Enikő	bogdanfalva@csango.ro
Buda	Felföldi Elek	felek@freemail.hu	70/335-5347	Botezatu Viktória	buda@csango.ro
Csík falu	Herpai Alinka	herpai.alinka@gmail.com	20/327-4947	Gál Zsófia, Tamás Tünde	csikfalu@csango.ro
CsíkSZEREDA	Büttner Sarolta	buttner.sarolta@gmail.com	30/609-5022	Ferencz Gabriella, Farkas Endre, Bende Edit	tovabbtanulok@csango.ro
	Csillik László	csillikl@yahoo.com	20/310-3057		
Diószeg	Papp László	pl@pannonhalma.hu	20/921-5864	Balla Lóránd, Szopos Zsuzsánna	dioszeg@csango.ro
Diószén	Király Lajos	sztiroi@t-online.hu	20/981-2841	Lovász Mátvás, Szász Erzsébet	dioszen@csango.ro
Dumbravén				Majzik Tamás	dumbraven@csango.ro
Ferdinándújfalú					ferdinand@csango.ro
Frumosza				Neagu Adrian, Orbán Attila András	frumosza@yahoo.com
Gajdár	Biri Elvira	elvira.biri@gmail.com	20/569-5429	Konát Eszter, Mihály Szende	gajdar@csango.ro
Klézse	Erős Ildikó	eros.ildiko@freemail.hu	30/475-5338	Istók Angelika, Lovász Piroska	klezse@csango.ro
	Torvajai László	torvajai.laszlo@freemail.hu	30/523-7467		
Kostelek	Vermes Miklós és Zsuzsa	vermes.miklosne@gmail.com	20/342-4179	Imre Éva, Ferencz András	kostelek@csango.ro
Külsőrekecsin	Lázár Mihályné Borika	borika550328@freemail.hu	30/456-6304	Antonya Timea, Bodó Judit, Fekete-Kászoni Rita	kulsorekecsin@csango.ro
Lábnayik	Böröcz Gergely	gborocz@filtermax.hu	20/315-7528	Juhász Péter, Kicsi Eszter	labnik@csango.ro
Lészped	Vásárhelyi Tamás	tamas420805@freemail.hu	30/225-7720	Márton Attila	mattilat@yahoo.com
Lujzikalagor	Lajos Veronika	lajosvera@yahoo.co.uk	20/342-7236	Petres László, Szász Csilla	lujzikalagor@csango.ro
Magyarfalu	Ormós Levente	ormosy.l@freemail.hu	20/222-9642	Budau Lina, Gál Veronika, Pogár Gabriella	magyarfalu@csango.ro
Nagypatak	Maczó Balázs	mindennev@gmail.com	70/313-1723	Botos Erzsébet	nagypatak@csango.ro
Pokolpatak	Erős Ildikó	eros.ildiko@freemail.hu	30/475-5338	Boros Rezső	pokolpatak@csango.ro
Pusztina	Muhy András	muhy.andras@pr.hu	20/351-6724	Bilibók Jenő, Nyisztor Ilona, Rosu Anna	pusztina@csango.ro
	Barna Imre	barna.imre@freemail.hu	20/338-4083		
Somoska	Záhonyi Tamás	zahonyi@rubicom.hu	1-242-7640 30/327-5955	Benke Paulina, Istók Agelika	somoska@csango.ro
Szítás/Bahána				Lázár Annamária, Vass Szende	sztitas@csango.ro
Trunk	Dobozi Róbert	dobozir@feldep.t-online.hu	30/965-0916	Szöcs Lajos Levente, Szöcs Victorita-Oana	trunk@csango.ro

Új vezető a Csíkszeredai Csángó Bentlakás élén

Hazsnos és eredményes tanévet vár Ferencz Gabriella, aki a Moldvában eltöltött évek után második éve foglalkozik a Csíkszeredában továbbtanuló középiskolás csángó gyermekekkel.

A nevem Ferencz Gabriella, szeptemberben én veszem át a Csíkszeredai Csángó Bentlakás vezetését Józsa Csabától. 2006 óta dolgozom a Moldvai Csángómagyarok Szövetségének alkalmazásában. Ezen évek alatt több munkakörben dolgoztam, ezáltal sok tapasztalatot és élményt gyűjtöttem. Első éveken Gajdárban tanítottam, ezt érzem a legfontosabbnak, és legeredményesebbnek a tevékenységeim közül, majd keresztszülő-program felelősként dolgoztam a bákói irodában.

2010 szeptemberétől dolgozom a Csíkszeredai Csángó Bentlakásban. Kezdetben csak kézműveskedtünk, majd magyar nyelv és kommunikáció foglalkozások keretében ismerkedtem meg jobban a diákokkal. Ezek nagyon hasznos találkozások voltak, hiszen minden gyermekkel

heti egy órát tölthettem együtt beszélgetéssel. Úgy gondolom, hogy ez sokban segítheti munkánkat a továbbiakban Az új tanévben új tagokkal bővül a kollégium munkaközössége: Bende Edit és Farkas Endre személyében. Szeretnénk továbbvinni a Józsa Csaba és Pfmeter Mária által kidolgozott értékelési rendszert és házirendet, mely hozzájárult a kollégium mai arculatának a kialakulásához. Ezt a vonalat követve fogunk továbbra is dolgozni a gyermekek érdekeit, fejlődését és biztonságát szem előtt tartva

Remélem hasznos és eredményes évünk lesz!
Mindenkinek jó munkát kívánok!

FERENCZ GABRIELLA
Csíkszeredai Csángó Bentlakás vezetője

Film készül a moldvai csángókról

A 110 perces film elkészítéséhez az alkotói csapat – a Fehérvár Médiacentrum, a Dextra Média és a Lénia 2 Kft. – összesen 15 órányi nyersanyagot forgatott Moldvában. A filmzés – vagy ahogy felénk mondják, filmázás, illetve pózálás – két részletben, összesen 15 napon keresztül tartott. A készítő fiatal csapata arra vállalkozott, hogy könnyed stílusban bemutassa azokat a csángóföldi értékeket, melyek miatt ők olyannyira otthonosan érzik magukat Erdélyben és Moldvában, és amelyek nemcsak a néprajzosok számára, hanem a hozzájuk hasonló, hétköznapi ifjak számára is vonzóvá tehetnek egy

Csángó falu a Fekete-tenger partján: Ojtoz

csángóföldi utazást. A sok vidámsággal, énekekkel, gyermekszíjjal és számos izgalmas interjúval tarkított filmben – m e g – szólalnak sokan mások mellett Berszán Lajos, Borboly Csaba, Burus-Siklódi Botond, Buzánszky Jenő, Duma András, Gergely István, Kallós Zoltán, Nyisztor Ilona, Nyisztor Tinka, Papp Előd, Perka Mihály, Sógor Csaba, Tánczos Vilmos és persze az MCSMSZ vezetői, munkatársai is – maga az út, az Erdélyen keresztül történő utazás is hangsúlyos szerepet kap. A műfajban keverednek az úti- és a dokumentumfilmes elemek. A cél is kettős: egyrészt a figyelemfelkeltés a

moldvai csángómagyarok ügye iránt, másrészt pedig a kedvcsináló a teljesen laikusok számára is egy moldvai, vagy erdélyi utazáshoz – persze legalább egy egy napos moldvai kiugrással színevezve.

A film különlegessége egyebek mellett az lesz, hogy a történet nem áll meg Moldvában. Kevesen tudják, de a Fekete-tenger mellett is található egy csángó falu, méghozzá a felkapott üdülőhelytől, Mamaiától pár percre. Hogy mit keresnek Bákótól közel 400, Budapesttől vagy 1300 km-re csángók, és miért Ojtoznak hívják a településüket ott, a tengerparton? Ez is kiderül a filmből, amelyet már mi is nagyon kíváncsian várunk, és amelynek elkészítési költségeihez egy nagyvonalú segítőnk céltámogatásának hála az AMMOA is hozzájárul. A premier október 3-ra várható, és Székesfehérváron esedékes, a Mentorprogram nyitórendezvényének előestéjén.

POSCH
DÁ NIEL
keresztszülő

Csángó falu a Fekete-tenger partján: Ojtoz

Sportárverés a Csángó Oktatási Program javára

Lelkes támogatónk ötlete látszik megvalósulni: egyre gyűlnek a magyar sport különféle ereklyéi, amelyeket árverésre bocsájtok majd a Csángó Oktatási Program támogatására. Az árverés várhatóan 3 hétig tart majd, és november közepétől december elejéig esedékes. A magyar futball-válogatott, válogatott kézilabdások, vízilabdázók, az aranycsapat még élő tagjai, legendás, korábbi válogatott sportolók ajánlottak fel az értők számára felbecsülhetetlen értékű ereklyéket. A lista sosem lesz teljes, hiszen a magyar sport történelme elképesztően gazdag nagy egyéniségekben. Ha valaki tud segíteni akár ötlettel, ismeretséggel, konkrét felajánlással abban, hogy még színesebb, a magyar sportot minél teljesebb mértékben reprezentáló gyűjteményt bocsájthassunk árverésre, kérjük, keresse Reggel József barátunkat a következő elérhetőségeken: 06 30 9 820 898; reggel76@freemail.hu.

Egy élő legenda Moldvában - Buzánszky Jenő csángóföldi látogatása

A csángóföldi magyarságnak üzent az Aranycsapat legendája: „Tartsátok meg magyarságotokat életetek végéig!”

Egy igazi ikon, élő legenda látogatott el Csángóföldre Buzánszky Jenő személyében. Az egykori Aranycsapat tagjáról nem túlzás azt állítani, hogy élő sporttörténelem. Jenő bácsival beszélgetve olyan volt, mintha egy élő sportmúzeum ajtajai tárultak volna fel. Röpködtek a nevek, Kocsis, Grosics, Puskás..., mi meg csak kapkodtuk a fejünket és szájtátva hallgattuk a történeteket. Azt hiszem felejthetetlen lesz mindannyiunk számára a lujzikalagori András bácsi arca, aki - belepirulva az izgalomba - végre igazán illetékes embertől kérdezhettem meg, hogy miért is kellett annak idején Puskás Öcsinek elhagynia Magyarországot...

Az alábbiakban szeretnénk Önökkel megosztani, hogyan üzent csángóföldi testvéreinek Buzánszky Jenő:

Az első Reklámok Csángó Magyar testvéreink.

Hosszú évek óta kíváncsi vagyok arra, hogy a Csángó Magyarokkal találkozhassak és megismerjem életüket és magyarságukat.

Nehéz kőművelnyelven közzé is tudni csak magyarságukat megtartani és a fiatalok a magyar nyelvet elsajátítani! Bizom abban, hogy igen magyar akkoraival segítenek megtanulni a magyar nyelvet. Bizom abban, hogy az Anyósok megadják a támogatásukat a csángó magyaroknak és a fiatalok is átveszik a kultúrát a magyar nyelvet és a jövő magyarságunk segítését és megtartásának segítését.

Csángó fiatalok bizom a magyar jövőben!

Tartsátok meg magyarságotokat életetek végéig!

2011. 07. 22. Igen magyar szeretettel

Buzánszky Jenő az Aranycsapat tagja

Az elmúlt évek néhány negatív tapasztalata arra sarkallt bennünket, hogy gondoljuk át, hogyan, mi alapján és főleg hány táborba menjenek el egy-egy faluból a gyerekek. Sokszor szembesültünk az elmúlt években azzal, hogy a táborok olyan mennyiségben voltak, hogy a gyerekek már nem is érezték a jutalmazás erejét. Ennek szerettünk volna mindenképp véget vetni és új alapokra helyezni a táborozást. Ennek szellemében az idei nyáron volt néhány helyszínünk, ahol bizony kevesebb tábort vállaltak pedagógusaink. Így az utazók igazán a legjobb gyerekekből, legszorgalmasabban magyar órákra járókból kerülhettek ki. Ez a változás meghozta a gyümölcsét, az idén nem találkoztunk olyan kirívó esetekkel például, hogy a gyermek nem jön el táborba, vagy úgy kell utána menni, hogy indulni kell a nyaralásra.

Szerencsére ezek nem voltak általánosak, és az idei nyáron újra visszazökkenhettek a nyaralások a régi

kerékvágásba. Számos gyerekcsoport kerekedett útra a nyári hetekben, hogy hosszabb-rövidebb időt töltsön el a legkülönbözőbb helyeken. A szervezések sok félék voltak idén is. Voltak már „jól bevált” helyek és programok (mint a Budapesti Kovász Egyesület tábora), voltak helyben Moldvában (Pusztinai Zenetábor) és Erdélyben (kőrispataki táborozás, Benedekmező, Kalotaszentkirály, Gyimesfelsőlök stb.) szervezett programok. Tanítványaink jártak Szarvason, Marosfőn, Balatonszepezden, Kalibáskőn, Keszthelyen, és még felsorolni is nehéz volna, hogy merre.

Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik lehetővé tették, hogy a moldvai csángó gyermekek felejthetetlen élményekkel gazdagodjanak a nyár során. Köszönjük a szervezőknek, minden támogatóknak, barátainknak! Isten fizesse!

**Szentendrén márciusban
megrendezett jótékonysági koncerten
összegyűjtött pénzből harminc
diószéni csángó gyerek
táborozhatott Kőrispatakon.**

Köszönjük Szentendrének a szervezőknek Jolanda Willemse és Király Lajosnak, hogy ezt lehetővé tették.

Ebben az évben is izgatottan vártuk az augusztust, hiszen táborozni indultunk. Volt közöttünk olyan, aki már járt Kőrispatakon, de legtöbbünknek ez volt az első táborozása. Egész évben szorgalmasan tanultunk magyarul, jártunk az órákra hogy ott lehessünk az első között, hiszen Szász Erzsébet tanító néni csak azokat választotta ki, akik a legjobban megérdemelték.

A tábor jutalom volt az egész évi munkánkért. Az idén még az égiek is kegyesek voltak hozzánk, hiszen minden reggel kisütött a napocska s jó meleg volt egészen estig. Mintha kárpótolni akartak volna bennünket a tavalyi esős időért.

Az idei tábor egy kicsit más volt, több volt a kézműves foglalkozás s még fürdésre is volt lehetőség. Festettünk közösen, fűztünk gyöngyből nyakláncot, fontunk karkötőt, de még így sem lett volna teljes a nyaralás fürdés nélkül.

Miután erre ott nem volt természetes úton lehetőség, Lovász Mátyás tanító bácsi improvizált.

Kőrispataki táborozás

Hozott egy óriási műanyag medencét, amit a kútból több száz liter vízzel feltöltöttünk, s csoportokban mártóztunk meg benne.

Már aki bele merészkedett a jéghideg kútvízbe. Jolanda néni erről az élvezetről lemondott.

Elgyalogoltunk a Bözödi tóhoz, meglátogattuk a Sirató Falat. Jó kis séta volt kb. tíz km. oda-vissza. Ez idő alatt Jolanda vett nekünk két óriási görögdinnyét, nagyon finom édes volt, ami jól esett a hosszú séta után.

Magdi néni finomakat főzött, egyedül a tarhonyás húst nem szerettük, de ez lehet, hogy csak azért volt, mert előtte jól befagyaltóztunk. Másnap tanító néni nem engedett bennünket a boltba.

Rengeteget fociztunk, labdázunk, fűjtünk buborékokat, volt szoba vizit, tisztasági verseny s még bikini királynőt is avattunk.

Köszönjük a játékokat Rita néninek, Lajos bácsinak s az édességeket Ton bácsinak!

Esténként Szász Erzsébet tanító néni táncolni tanított bennünket s az utolsó este még versenyt is szerveztünk.

Szócs Lajos bácsi elvitt bennünket a Szalmakalap Múzeumba, ahol gyűrűket fontunk szalmából s vásároltunk egy-két apróságot az otthoniaknak. A múzeum most

ünnepelte a tíz éves évfordulóját.

Mindenki mindent megtett azért, hogy jól érezzük magunkat, s megkoronázva a táborozást hazafele betértünk a parajdi sóbányába.

Olyan nagy és tágas volt, hogy az emberek még tornáztak is benne. Tanító néni azt mondta, hogy sokan gyógyulni jönnek ide.

Utoljára még fagyaltóztunk egy jót s indultunk hazafelé. Remélem, hogy jövőre is ilyen szerencsések leszünk, nagyon fogunk tanulni, mert mi csak így tudjuk megköszönni a tanító néni és tanító bácsi egész évi munkáját. Köszönjük, hogy Jolanda néninek s Király Lajos bácsinak megint sikerült az anyagi háttérrel biztosítani, hogy nyaralhassunk.

Mindenkinek, aki segített s hálánk jeléül megmutatjuk, hogy minden évben jobban tudunk magyarul.

Szeretettel,

Diószéni csángó gyerekek

Építkezünk!

Az előző Naputánjáróban bemutattuk a Magyarfaluban építendő Gyermek Házának terveit. Leírtuk, hogy mekkora szükség van Magyarfaluban egy olyan házra, amely befogadhatja a magyarórákat. Örömmel tudunk arról beszámolni, hogy elkezdődtek az építési munkálatok! Az építkezést hosszú ideig hátráltatta a helyi hatóságok ellenállása, az építési engedélyek beszerzése hosszú folyamat volt. Végül megkezdődhettek a munkálatok, melyek speciális szakértelmet igényelnek a telek elhelyezkedése miatt. Mindenekelőtt jelentős mennyiségű földet kellett kitermelni, hiszen az építkezés útjába hegyoldal állt.

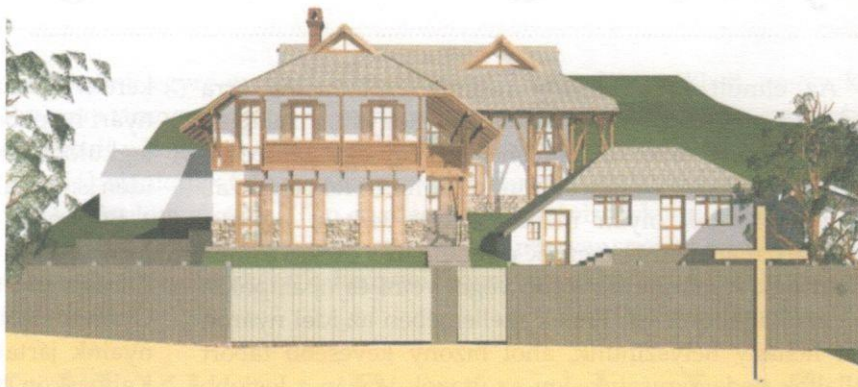
Felvétel dátuma: 2011. jún.

Azóta kiöntésre kerültek az alapok és elkészült az a támfal, amely az épületet hivatott megóvni az esetleges földcsuszamlásoktól, földomlástól.

Azért hogy idáig juthattunk köszönet illeti meg minden támogatónkat, aki hozzájárult a magyarfalusi ház eddigi munkálataihoz.

Nehéz lenne mindenkit felsorolni, hiszen nagyon sokan érezték már eddig is fontosnak, hogy támogassák a magyarfalusi tervek megvalósulását. Az elsők közt volt Németh Zsuzsanna, aki támogatása mellett hitét is adta az akkor még csak elképzelés szintjén levő tervünkhöz, köszönet érte. Köszönet illeti azokat, akik valamilyen rendezvényt szerveztek jótékonyági céllal. Köszönet az egyházaskozári csángó est és jótékonyági bál szervezőinek, az ÉRME Klubnak a jótékonyági árverésért, Felső Krisztinavárosi Plébániatemplom kórusának jótékonyági koncertjéért, Szent István Király Zeneművészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészetoktatási Intézmény (Zugló) karácsonyi koncertjéért. Köszönjük a farkaslaki Transptour cég segítségnyújtását a földmunkák elvégzésében! Köszönjük a Romániai Magyar Demokrata Szövetség anyagi támogatását!

Hosszan sorolhatnánk azokat, akik adományaikkal hozzájárultak az építkezéshez, a

teljesség igénye nélkül hadd emeljük ki néhányukat, akik jelentősebb összeggel támogatták terveinket:

Köszönettel tartozunk Egyházaskozár Önkormányzatának, a Ládás Kft-nek, a Paksi Atomerőmű Zrt-nek, az egri Szilágyi Erzsébet Gimnáziumnak, Hornyák Pálnak, a Kéri Pharma Csoportnak, Molnár Lászlónak, Sándor Györgynek és családjának, Péterfia Katalinnak, és a Domokos Pál Péter Közművelődési Egyesületnek (Egyházaskozár)!

Minden támogatónkak az Isten fizesse meg jóságát!

Az építkezési munkálatok folytatásához továbbra is számítunk mindenki segítségére. A magyarfalusi építkezésre Magyarországon és Romániában is külön bankszámlaszámot nyitottunk:

A külön számlaszám adatai (Magyarországon):

A Moldvai Magyar Oktatásért Alapítvány
székhely: 2013 Pomáz, Rákóczi F. út 77.

bankszámlaszám (HUF):

11600006-00000000-38734966

Ha nem Magyarországról történik az utalás (IBAN):

HU47 1160 0006 0000 0000 3873 4966

A külön számlaszám adatai (Romániában):

Asociația Maghiarilor Ceangăi din Moldova

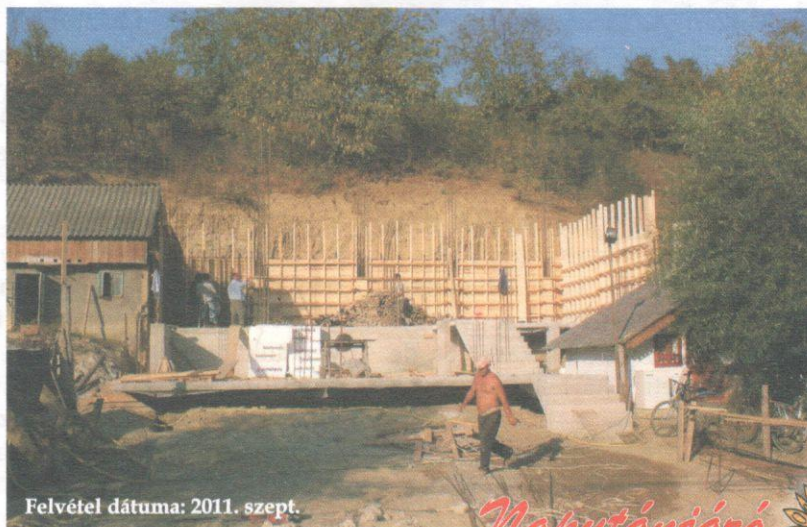
OTP Bank Suc. Bacău

600026-Bacău, Str. 9 Mai nr. 2, sc. A, parter

Swift-kód: OTPVROBU

Lejes számlaszám: IBAN

RO95 OTPV 2900 0041 6906 RO03

Felvétel dátuma: 2011. szept.

Naputánjáró

